

ЩОДО ВИКОНАННЯ ПЛАНУ-ГРАФІКУ ПЕРШОГО ЕТАПУ РЕФОРМИ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО У РОЗДІЛІ “ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ” ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Програма економічних реформ Президента України передбачає більшість заходів з реформи пенсійного страхування в Україні саме у 2011 році, але деякі закони, які, зокрема, передбачають впровадження єдиного соціального внеску, були прийняті вже у 2010 році.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ - СКЛАДОВІ ПЕРШОГО ЕТАПУ РОЗДІЛУ “ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ” ПРОГРАМИ (ДО КІНЦЯ 2010 РОКУ)

Статтею 2 Закону України від 09.07.03 року № 1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” запроваджено три рівні пенсійної системи:

- 1) солідарна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування,
- 2) накопичувальна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування,
- 3) система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об’єднань у формуванні пенсійних накопичень (у 2010 році у системі недержавного пенсійного забезпечення було менше мільярда гривень, з яких понад 400 млн. грн. приходилося на пенсійний фонд Національного банку України).

У ході громадських обговорень пенсійної реформи, пропонуються наступні заходи:

- залишення ставки внесків на пенсійне страхування на сучасному рівні, що призводитиме до поступового зниження заміщення заробітку пенсіями,
- підвищення ставки внесків на пенсійне страхування, підтримуючи ставку заміщення заробітку пенсіями,
- покриття дефіциту Пенсійного фонду за рахунок коштів державного бюджету,
- підвищення мінімального пенсійного віку та мінімального страхового стажу,
- обмеження пенсій працюючим пенсіонерам,
- обмеження прав на дострокове отримання пенсії із солідарної системи,
- обмеження максимального розміру пенсії із солідарної системи.

Найбільш ефективним заходом у реформуванні системи пенсійного страхування вважається підвищення мінімального пенсійного віку та мінімального страхового стажу.

– обмеження максимального розміру пенсій, що виплачуються із солідарної системи й/або за рахунок коштів державного бюджету

- до 01.09.2010 - розробка проекту закону про внесення змін до деяких законів України.
- до 01.10.2010 - узгодження законопроекту із зацікавленими міністерствами та відомствами, соціальними партнерами.

до схвалення - внесення законопроекту на розгляд КМУ.

до схвалення - внесення законопроекту до ВРУ.

до схвалення - супровід у ВРУ проекту Закону.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

За даними газети “Дзеркало тижня”, станом на січень 2010 року 55% пенсіонерів отримували пенсії не вище 800 грн., а їхня частка в загальній сумі видатків на виплату пенсій становила лише 38%.

Натомість, 12% пенсіонерів з найвищими пенсіями (понад 1500 грн.) отримували 28% загального обсягу місячних видатків на виплату пенсій. Згідно інших даних, на привілейовані пенсії припадає приблизно 10% бюджету Пенсійного фонду України.

Пункт 1 статті 1 “максимальний розмір пенсій або щомісячного довічного грошового утримання” проекту Закону України № 7455 “Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи” встановлює, що “максимальний розмір пенсії (крім пенсійних виплат, що здійснюються з Накопичувального пенсійного фонду) або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною), призначених (перерахованих) відповідно” до переліку законодавчих актів, “не може перевищувати дванадцяти прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність.” Частина 2 перехідних положень проекту Закону України № 7455 встановлює, що “обмеження пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) максимальним розміром, встановлене цим Законом, не поширюється на пенсіонерів, яким пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) призначена до набрання чинності цим Законом”. Але до пенсій, що перевищують максимальний розмір, до набрання чинності цим Законом, індексація не застосовуватиметься.

Ще раніше було зареєстровано проект Закону України № 5391 від 01.12.2009 року “Про скасування привілеїв у пенсійному забезпеченні”.

Здійснювати виплату спеціальних пенсій для працюючих пенсіонерів згідно із Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"

- до 01.09.2010 - розробка проекту закону про внесення змін до деяких законів України (встановлюючи Міністерство соціальної політики України (КВКВ 250) відповідальним за виконання заходів).

- до 01.10.2010 - узгодження законопроекту із зацікавленими міністерствами та відомствами, соціальними партнерами.

- до схвалення – внесення законопроекту на розгляд КМУ.

- внесення законопроектів до ВРУ.

- супровід у ВРУ проекту закону.

При досягненні пенсійного віку, багато працездатних осіб продовжують свою зайнятість, отримуючи доходи, додаткові до пенсії. За даними газети “Дзеркало тижня”, в Україні станом на 1 січня 2010 року було 2,6 млн. працюючих пенсіонерів, або 20,2% від загальної кількості пенсіонерів. Тобто працював кожний п'ятий пенсіонер. Середній розмір пенсій працюючих пенсіонерів на 27% вищий, ніж у непрацюючих (відповідно 1202 та 948 грн.). Міжнародний досвід у щодо суміщення доходу від пенсії та інших доходів є досить різноманітним.

У Законі України від 19.12.2006 року № 489-V “Про державний бюджет України на 2007 рік” існувала стаття 98, положення якої передбачали, що працюючим пенсіонерам, на яких поширюється дія Закону України “Про державну службу”, достроково призначена пенсія за віком у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого законодавством для відповідної категорії осіб, не виплачується. Положення статті 98 було визнано неконституційним рішенням Конституційного Суду України.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Згідно пункту 7 перехідних положень Законом України від 9 липня 2003 року № 1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, “достроково призначена пенсія за віком відповідно до Закону України від 1 березня 1991 року № 803-XII "Про зайнятість населення" у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, працюючим пенсіонерам не виплачується”.

Але на працюючих пенсіонерів, які досягли пенсійного віку, положення цієї статті не поширюються.

Пункт 2 перехідних положень проекту Закону України № 7455 встановлює, що “порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам, встановлений цим Законом, не поширюється на пенсіонерів, яким призначена пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) та які влаштувалися на роботу до набрання чинності цим Законом”.

Визначення умов участі самозайнятих осіб у пенсійному страхуванні, впровадження фіксованого розміру пенсійного внеску для суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють за спрощеною системою оподаткування;

- до прийняття Кодексу – супровід проекту Податкового кодексу України.
- до 01.09.2010 - розробка проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".
- до 01.10.2010 - узгодження законопроекту із зацікавленими міністерствами та відомствами, соціальними Партнерами.
- до схвалення – внесення законопроекту на розгляд КМУ.
- внесення законопроектів до ВРУ.
- супровід у ВРУ проекту закону.

Пенсійний внесок входив до складу єдиного податку як юридичних, так і фізичних осіб - суб'єктів малого підприємництва. Ситуація зі сплатою пенсійного внеску відрізняється до і після впровадження єдиного соціального внеску, запровадженого Законом України від 08.07.2010 р. № 2464-VI "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

З 1 січня 2011 року набрала чинність Постанова КМУ від 27.12.2010 р. № 1196 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2000 р. № 507”. Кабінетом Міністрів України внесено зміни до постанови від 16.03.2000 р. № 507 “Про роз’яснення Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727”. Державна казначейська служба України не здійснюватиме, як раніше, розподіл сум єдиного податку між місцевими бюджетами, Пенсійним фондом та соціальними фондами. З 2011 року фізичні особи-підприємці самостійно це робитимуть:

- 57% від ставки єдиного податку (максимум, 114,00 грн.) сплачуватиметься на рахунки ПФУ у складі єдиного соціального внеску;
- 43% від ставки єдиного податку (максимум, 86,00 грн.) має сплачуватись ними на рахунки відповідного місцевого бюджету.

До впровадження єдиного соціального внеску – для фізичних осіб - підприємців

Що стосується фізичних осіб – підприємців, то законом України від 08.07.2010 р. № 2461-VI, який набрав чинності 17 липня 2010 року, для ФОП запроваджено суму, яка підлягає доплаті в пенсійний фонд, і вимірюється як різниця між мінімальним розміром пенсійного внеску, встановленого абзацом 2 п. 1 ст. 4 З-ну № 400/97-ВР від 26.06.97 р. у розмірі 33,20% від заробітної плати, та сумою, яка відраховується ФОП до ПФУ із сплачуваної щомісячно суми єдиного податку. Сума, яка відраховувалася фізичними особами підприємцями – платниками єдиного податку, до ПФУ, становила 42,00% із сплачуваної щомісячно суми єдиного податку, тобто її максимальний розмір

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій
становив 84,00 грн. на місяць. Фізичним особам – підприємцям, платникам єдиного податку, які не сплачували суми страхових внесків у розмірі не менше мінімального страхового внеску у терміни до 20 жовтня 2010 р. та 20 січня 2011 р., надіслався розрахунок сум, які підлягають сплаті за квартал з урахуванням частини сум єдиного або фіксованого податків разом з вимогою про їх сплату для узгодження. Суми несплачених страхових внесків стягуються у порядку, встановленому ст. 106 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

З точки зору здорового глузду, норма про доплату повинна була б застосовуватися лише для підприємців, які паралельно не працювали по трудовій книжці, і роботодавець не робив відрахування до Пенсійного фонду України, оскільки такі підприємці реально сплачують мінімальний пенсійний внесок, що утримується з заробітної плати, документальним підтвердженням чого є форма 1-ДФ, затверджена Наказом ДПАУ від 25 вересня 2003 року № 451. Але у роз’ясненні Пенсійного фонду України від 30.08.2010 року жодним словом не розтлумачено цей випадок, а Закон України на пряму не окреслює цю ситуацію.

Попередньою невдалою спробою встановити для фізичних осіб – підприємців мінімальний пенсійний внесок була Постанова Кабінету Міністрів від 14 квітня 2009 р. N 366, оскільки дію Постанови зупинено згідно з Указом Президента України N 890/2009 від 02.11.2009 року, на підставі того, що згідно частини першої статті 67 Конституції України, кожен зобов’язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Після впровадження єдиного соціального внеску – для фізичних осіб - підприємців

Відповідно до розділу XIV “Спеціальні податкові режими” Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI Глава 1, яка передбачала реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності відповідно до сучасних напрямків реформування податкової політики держави, в тому числі щодо стимулювання діяльності суб’єктів малого підприємництва на етапі започаткування власного бізнесу, – виключена.

Згідно Постанови КМУ від 27.12.2010 р. № 1196 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2000 р. № 507”, мінімальний щомісячний єдиний соціальний внесок для фізичної особи - підприємця на єдиному податку, становить 34,7% від мінімальної заробітної плати.

Впровадження єдиного соціального внеску.

- до 15.08.2010 - розробка нормативно-правової бази необхідної для впровадження єдиного соціального внеску (встановлюючи Пенсійний фонд України відповідальним за виконання заходів).

- до 15.09.2010 - узгодження нормативно-правових актів, необхідних для впровадження єдиного соціального внеску.

- до 15.10.2010 - реєстрація нормативно-правових актів в Міністерстві юстиції.

- до прийняття - розробка та прийняття КМУ нормативно-правових актів.

- до 02.11.2010 - підготовка програмного забезпечення відповідно до макету державного реєстру соціального страхування та порядку надання.

- до 17.11.2010 - тестування програмного забезпечення в деяких спеціалізовано відібраних відділеннях фондів соціального страхування.

- до 01.11.2010 - доопрацювання програмного продукту.

- до 15.09.2010 - складення звіту про потреби фондів соціального страхування, аналіз необхідних ресурсів для Державного казначейства України.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 27.10.2010 - розробка та затвердження схеми проходження грошових потоків сплати страхувальниками єдиного соціального внеску.
- до 01.12.2010 - організаційно-кадрове забезпечення впровадження єдиного соціального внеску.

Після впровадження єдиного соціального внеску, що регулюється Законом України від 08.07.2010 р. № 2464-VI "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", мінімальний розмір пенсійного внеску, що визначається абзацом 2 п. 1 ст. 4 З-ну № 400/97-ВР від 26.06.97 р., буде дорівнювати розміру відрахувань з єдиного соціального внеску на найманого працівника, що встановлюється зг. ч. 5 статті 8 Закону України від 08.07.2010 р. № 2464-VI, до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (до солідарної системи), для кожного з 67 класів професійного ризику виробництва, затвердженого Національним класифікатором КВЕД ДК 009:2005, прийнятим Наказом Держспоживстандарту України від 26 грудня 2005 р. N 375.

Наступна таблиця відображає:

	Мінімальна заробітна плата, грн., згідно Закону України "Про державний бюджет України на 2011 рік"	Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (до солідарної системи), грн. для всіх класів професійного ризику виробництва	Мінімальний розмір пенсійного внеску, як відсоток від мінімальної заробітної плати, грн. – 33,20% від мінімальної заробітної плати
1-й квартал	941,00	312,41	312,41
2-й квартал	960,00	318,72	318,72
3-й квартал	985,00	327,02	327,02
4-й квартал	1004,00	333,33	333,33

Удосконалення порядку призначення й індексації пенсій; створення рівних умов індексації пенсій, незалежно від закону, за яким призначена пенсія

- до 01.12.2010 - фінансово-економічні розрахунки щодо варіантів обчислення розміру пенсії та індексації призначених пенсій.

Пенсії є об'єктом індексації грошових доходів населення, згідно статті 2 Закону України від 3 липня 1991 року № 1282-XII "Про індексацію грошових доходів населення". Але одноразова допомога при виході на пенсію, згідно цієї ж статті, індексації не підлягає. Індексація пенсій, інших виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, інших видів соціальної допомоги проводиться відповідно за рахунок Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, за рахунок коштів Державного бюджету України. Пенсія працюючих пенсіонерів індексується в розмірі, що з урахуванням оплати праці не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Порядок проведення індексації грошових доходів населення затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1078. Згідно п. 2 Порядку, індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, зокрема, пенсії (з урахуванням надбавок, доплат, підвищень до пенсії, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги на прожиття, державної допомоги та компенсаційних виплат, крім тих, які зазначені у пункті 3 Порядку).

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Статтею 42 Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” запроваджено індексацію та перерахунок пенсій у зв'язку із збільшенням середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, прожиткового мінімуму та страхового стажу.

Інформування громадян про страховий стаж та суми доходів, облікованих в системі персоналізованого обліку

- до **03.10.2010** – здійснення аналізу даних про застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

- до **03.12.2010** - створення макету для інформування громадян передпенсійного віку.

Поняття стажу введено в дію з 1 січня 2004 року Законом України № 1058-15 від 09.07.2003 року “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Статтею 24 Закону України № 1058-15 визначено періоди, з яких складається страховий стаж у солідарній системі.

Для зарахування в страховий стаж періодів роботи після 1 січня 2004 року необхідна одна головна умова - сплата внесків до Пенсійного фонду у розмірі не менше мінімального страхового внеску. Проблему з фізичними особами – підприємцями було вирішено 08 липня 2010 року.

Стаття 25 Закону України № 1058-15 визначає коефіцієнти страхового стажу, які є результатом ділення добутку суми місяців страхового стажу та величини оцінки одного року страхового стажу (у відсотках - 1,35% та 1,08%) на добуток 100% та 12. Коефіцієнт страхового стажу з урахуванням періодів до набрання чинності цим Законом не може перевищувати 0,75, а з урахуванням страхового стажу, передбаченого абзацом другим частини четвертої статті 24 цього Закону - 0,85.

– уточнення умов впровадження II рівня пенсійної системи, здійснення організаційно-підготовчої роботи.

Накопичувальний пенсійний фонд, означення якому надане статтею 78 Закону № 1058-IV - це цільовий позабюджетний фонд, який створюється відповідно до цього Закону, акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, а у випадках, передбачених цим Законом, членам їхніх сімей чи спадкоємцям та на інші цілі, передбачені цим Законом.

Розділ X “Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування” та розділ XI “Зберігання пенсійних активів накопичувального фонду”, а також інші положення Закону № 1058-IV, що стосуються Накопичувального фонду, набувають чинності з дня набрання чинності законом про запровадження перерахування частини страхових внесків до Накопичувального фонду.

Другий рівень загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що передбачає відкриття накопичувальних пенсійних рахунків, згідно Закону України № 1058-15 від 09.07.2003 року “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, ще не створено.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

- поступове вирівнювання пенсійного віку для жінок і чоловіків (прогнозування варіантів реагування ринку праці на збільшення пропозиції робочої сили).

Згідно даних газети “Дзеркало тижня” № 17 (797), “на кожні 10 років роботи (враховуючи всі декретні та інші відпустки) перебувають пізніше на пенсії у середньому 7,1 року. У Великобританії на кожні 10 років роботи жінок їм припадає тільки 5,8 року на пенсії, в Угорщині — 4,9, Німеччині — 4,6, Польщі — 5,5, США — 3,8, Японії — 5,1 року. Українські жінки на пенсії перебувають у середньому 25 років, в той же час британки — тільки 23 роки, німкені — 21, польки — 22, словачки — 18, американки — 18 років. Лише французьки перебувають на пенсії на рік довше, ніж українки”.

Розмір пенсії за віком встановлено статтею 27 Закону України від 09.07.2003 року № 1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. Мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється статтею 28 цього ж Закону.

Пенсійний вік жінок в середньому на п’ять років є нижчий, ніж у чоловіків. Загалом же, стаж для чоловіків встановлено на рівні 25 років, а для жінок – 20 років. Реформою передбачається, що з 1 січня будуть зменшені надбавки для прожиткового мінімуму, а потрібний стаж буде збільшено.

Згідно проекту Закону України № 7455, передбачається поступове збільшення мінімального пенсійного віку і пенсійного стажу для жінок. Зокрема, стосовно жінок, проект Закону України № 7455 пропонує такі зміни до Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”:

Дати народження	Мінімальний пенсійний вік, років - змінена ст. 26 Закону № 1058-IV	Надбавка до пенсії (2,5% за кожні 6 місяців більш пізнього виходу на пенсію) - змінена ст. 29 Закону № 1058-IV	Мінімальний страховий стаж для отримання права на пенсію, років	Мінімальний страховий стаж для отримання мінімального розміру пенсії за віком, років
до 31.01.1956	55		5	20
01.02.1956 – 31.07.1956	55,5	2,5%	15	30
01.08.1956 – 31.01.1957	56	5,0%	15	30
01.02.1957 – 31.07.1957	56,5	7,5%	15	30
01.08.1957 – 31.01.1958	57	10,0%	15	30
01.02.1958 – 31.07.1958	57,5	12,5%	15	30
01.08.1958 – 31.01.1959	58	15,0%	15	30
01.02.1959 – 31.07.1959	58,5	17,5%	15	30
01.08.1959 – 31.01.1960	59	20,0%	15	30
01.02.1960 – 31.07.1960	59,5	22,5%	15	30
01.08.1960 – після	60	22,5%	15	30

- до 01.10.2010 - прогнозування варіантів реагування ринку праці на збільшення пропозиції робочої сили.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- уточнення умов впровадження II рівня пенсійної системи
- до 01.09.2010 - обґрунтування індикативних показників, що мають враховуватися при прийнятті рішення щодо впровадження II рівня (перспективна динаміка ВВП, деякі інші макропоказники).
- до 01.09.2010 - проведення фінансово-економічних розрахунків за різними сценаріями та вибір оптимальних параметрів впровадження II рівня - вік учасників, розмір внеску, оцінка величини одного року страхового стажу в солідарній системі для учасників дворівневої системи.

Фінансово-економічна криза в Україні стала перешкодою для введення в дію другого рівня пенсійної системи. Накопичувальна система в жодному випадку не може розглядатися як замінююча солідарній системі, лише як доповнююча. Оскільки, у випадку банкрутства накопичувальних фондів, крім солідарної системи, не існує жодних інших компенсаторів.

Якби накопичувальна система II-го рівня була введена в докризовому 2007-му році, значні інвестиційні збитки уже були б відображені у всіх учасників II рівня пенсійної системи.

Підвищення пенсійного віку для учасників II рівня пенсійної системи до 65 років

Згідно п. 9 прикінцевих положень чинного Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV "страхові внески до Накопичувального фонду сплачуються застрахованими особами, яким на день їх запровадження не виповнилося: чоловікам 40, жінкам 35 років.

Застраховані особи - чоловіки віком від 40 до 50 років, а жінки - від 35 до 45 років можуть прийняти рішення щодо перерахування страхових внесків до Накопичувального фонду протягом року з дня запровадження цих внесків. Якщо ці особи не прийняли рішення щодо перерахування внесків до Накопичувального фонду в зазначений строк, то вони втрачають право на перерахування таких внесків до Накопичувального фонду.

Чоловіки, яким на день запровадження страхових внесків до Накопичувального фонду виповнилося 50 років, та жінки, яким на день запровадження цих внесків виповнилося 45 років, не мають права та обов'язку сплачувати страхові внески до Накопичувального фонду".

- до прийняття закону - доопрацювання проекту Закону України "Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування" для його розгляду ВРУ у II читанні та супроводження законопроекту у профільних комітетах ВРУ. Передання Пенсійному фонду України функцій збирання й адміністрування коштів II рівня пенсійної системи, ведення системи єдиних пенсійних рахунків.

Проект Закону України № 2854 від 29.12.2006 р. "Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування" прийнято в першому читанні 24.04.2007 року.

Забезпечення можливості залучення приватних компаній для управління активами й спрямування внесків II рівня до недержавних пенсійних фондів за бажанням і вибором застрахованих осіб.

- до прийняття закону - доопрацювання проекту Закону України "Про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування" для його розгляду ВРУ у II читанні та супроводження законопроекту у профільних комітетах ВРУ.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Згідно п. 3 статті статті 78 Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV, “управління пенсійними активами Накопичувального фонду здійснюється компаніями з управління активами”. Стаття 1 цього ж закону встановлює, що “компанія з управління активами - юридична особа, яка здійснює управління активами на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами в частині управління пенсійними активами та обирається за результатами тендера”.

Договір між Пенсійним фондом України та зберігачем, також як і з компаніями з управління активами, врегульовується статтею 95 Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV.

Невідомо, чи адміністрування II рівня пенсійної системи в Україні в остаточному варіанті буде централізованим, чи нецентралізованим, і чи роль Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України (КВКВ 550) буде такою ж, як і у регулюванні недержавних пенсійних фондів III-го рівня.

Відповідальність компанії з управління активами визначається у статті 108 Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV.

Додаток 1 до моніторингу виконання плану-графіку першого етапу реформи системи пенсійного страхування, передбаченого у розділі “підвищення стандартів життя” Програми економічних реформ Президента України .

Бюджетна інформація та нормативно-правові акти по пенсійному забезпеченню

Солідарна пенсійна система України врегульовується декількома законами України та підзаконними нормативно-правовими актами, серед яких можна зазначити:

- Закон України № 1058-15 від 09.07.2003 року “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”,
- Закон України № 400/97-ВР від 26.06.1997 року "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування",
- Закон України від 08.07.2010 р. №2461-VI "Про внесення змін до законів України “Про Державний бюджет України на 2010 рік” та “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, чинний з 17.07.2010 р.,
- Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування",
- Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII “Про пенсійне забезпечення”,
- Закон України № 108/95-ВР “Про оплату праці” від 24 березня 1995 року,
- Постанову Кабінету Міністрів України № 1261 від 24.10.2007 року "Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України",
- Постанову Правління ПФУ № 26-1 від 05.11.2009 р. "Про порядок подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованих внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування органам Пенсійного фонду України",
- Указ Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98 “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва”.

Пунктом 9 статті 4 Закону України від 23 грудня 2010 року № 2857-VI “Про Державний бюджет України на 2011 рік” установлено, що джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України на 2011 рік у частині доходів є “збори на обов'язкове державне пенсійне страхування, що відповідно до закону сплачуються при торгівлі ювелірними виробами із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння та при відчуженні легкових автомобілів, з операцій придбання (купівлі-продажу) нерухомого майна, з користування та надання послуг стільникового рухомого зв'язку (додаткові збори на виплату пенсій) у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;”

Доходи Державного бюджету України на 2011 рік, тис. грн.

Код	Найменування згідно з класифікацією доходів бюджету	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд
24140000	Збори на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій	3 460 955,3	0,0	3 460 955,3

Джерело: Додаток № 1 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2011 рік"

Пунктом 8 статті 14 Закону України від 23 грудня 2010 року № 2857-VI “Про Державний бюджет України на 2011 рік” установлено, що у 2011 році кошти, отримані до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з пунктом 9 статті 4 Закону України, спрямовуються на

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій
дотацію Пенсійному фонду України на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами.

Розподіл видатків Державного бюджету України на 2011 рік, тис. грн.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд					Спеціальний фонд					Разом
			Всього	видатки споживання	з них			Всього	видатки споживання	з них			
					оплата праці	комунальні послуги та енергоносії	видатки розвитку			оплата праці	комунальні послуги та енергоносії	видатки розвитку	
2506000		Пенсійний фонд України	54 827 999	54 827 999	0,0	0,0	0,0	3 460 955,3	3 460 955,3	0,0	0,0	0,0	58 288 954,3
2506020	1020	Дотація на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами	37 072 945,2	37 072 945,2	0,0	0,0	0,0	3 460 955,3	3 460 955,3	0,0	0,0	0,0	40 533 900,5
2506050	1020	Покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій	17 755 053,8	17 755 053,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17 755 053,8

Джерело: Додаток №3 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2011 рік"

Коди бюджетних платежів, згідно Наказу Мінфіну від 27.12.01 р. № 604:

50020000	Пенсійний фонд України
50020100	Страхові внески підприємств, установ, організацій та суб'єктів підприємницької діяльності
50020200	Страхові внески фізичних осіб
50020300	Бюджетні трансферти
50020400	Надходження від застосування штрафних санкцій
50020500	Інші надходження
24140000	Додаткові збори на виплату пенсій
24140100	Сплата збору з купівлі-продажу валюти
24140200	Сплата збору з торгівлі ювелірними виробами із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння
24140300	Сплата збору при відчуженні легкових автомобілів

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

24140400	Сплата збору з виробництва та імпорту тютюнових виробів
24140500	Сплата збору з операцій купівлі-продажу нерухомого майна
24140600	Сплата збору з послуг стільникового рухомого зв'язку

Одним з нововведень 2010-го року була стаття 86 Закону України від 27 квітня 2010 року № 2154-VI “Про Державний бюджет України на 2010 рік”, яка встановила, “що з 1 липня 2010 року збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з безготівкових операцій з купівлі-продажу іноземної валюти за гривню не здійснюється”. Насправді, податок на валютообмінні операції (код бюджетного платежу 24140100), що існував з метою зменшення спекуляцій, відомий в середовищі міжнародних економістів як “податок Тобіна”, є зальноприйнятною міжнародною практикою, а для України волатильність ставок курсового обміну гривні залишається актуальною проблемою. У зв'язку із закінченням 31.12.2010 терміну дії Закону № 2154 та, керуючись положеннями пункту 5 статті 1 та пункту 6 статті 4 Закону України “Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.1997 № 400/97-ВР, з 01.01.2011. Ставка збору до ПФУ дорівнює 0,5% від суми операції з купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти за гривню. Згідно з пунктом 3 Порядку сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, затвердженого постановою КМУ від 03.11.1998 року № 1740, банки та їх установи нараховують, утримують та одночасно з поданням заяви на купівлю іноземної валюти, що здійснюється ними за власними операціями і від імені та за рахунок клієнтів таких банків, сплачують до спеціального фонду державного бюджету збір на обов'язкове державне пенсійне страхування у встановленому законом розмірі від суми операції з купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти за гривню, зазначеної у такій заяві. Але в остаточному варіанті бюджету на 2011-й рік збір було скасовано.

Додаток. Допоміжні послуги у сфері страхування і пенсійного забезпечення, згідно Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-97

67.2	Допоміжні послуги у сфері страхування і пенсійного забезпечення		
67.20	Допоміжні послуги у сфері страхування і пенсійного забезпечення		
67.20.1	Допоміжні послуги у сфері страхування і пенсійного забезпечення	814	
67.20.10	<p>Допоміжні послуги у сфері страхування і пенсійного забезпечення <i>Ця підкатегорія включає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • послуги маклерів зі страхування (і перестраховання), уповноважених страховальниками • послуги страхових агентств, які представляють компанії • послуги з оцінювання шкоди у страхових випадках (чи ризиків у пропонуванні страхування) • послуги з розрахунку ризиків і страхових премій • облік відновлених застрахованих об'єктів (автомобілів, суден тощо) • послуги адміністративних служб з судового вирішення суперечок, пов'язаних з виплатою страхових сум 	81401 - 81409	
67.20.10.100	Послуги/ страхових маклерів та агентів		
67.20.10.200	- з консультування у галузі страхування і пенсійного забезпечення		
67.20.10.300	- актуаріїв зі складання та реєстрації документів		
67.20.10.400	- з реалізації пошкодженого майна		
67.20.10.500	Послуги допоміжні щодо страхування і пенсійного забезпечення інші		

Усі права захищені © ГО "Фундація "Відкрите суспільство"
 04070 Київ, вул. Братська 6, оф 402
 тел/факс (044) 223-92-54
 E-mail: info@osf.kiev.ua